ECLI:LV:AT:2023:0123.11096074819.9.L
Lieta Nr. 11096074819, SKK-13/2023
Krimināllietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
LĒMUMS
Rīgā 2023. gada 23. janvārī

Senāts šādā sastāvā: senatore referente Aija Branta, senatori Ivars Bičkovičs un Anita Poļakova

rakstveida procesā izskatīja krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /pers. A/ kasācijas sūdzību un tās papildinājumiem (turpmāk – kasācijas sūdzība) par Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 7. decembra lēmumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2021. gada 1. jūnija spriedumu
/pers. A/, personas kods /personas kods/,
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 126. panta otrās daļas 3. punktā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu un probācijas uzraudzību uz 2 gadiem.
Saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta piekto daļu /pers. A/ noteikts galīgais sods brīvības atņemšana uz 3 gadiem un probācijas uzraudzība uz 4 gadiem.

[2] Ar Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 7. decembra lēmumu, iztiesājot krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /pers. A/ apelācijas sūdzību, Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2021. gada 1. jūnija spriedums atstāts negrozīts.

[3] Par minēto lēmumu apsūdzētais /pers. A/ iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt lēmumu daļā par viņam noteikto sodu. Kasācijas sūdzība pamatota ar turpmāk norādītajiem argumentiem.
[3.1] Apelācijas instances tiesa pieļāvusi Krimināllikuma 47. panta pirmās daļas pārkāpumu, jo tiesa nepamatoti nav konstatējusi viņa atbildību mīkstinošos apstākļus, proti, ka viņš izmantojis Krimināllikuma 21. pantā paredzētās tiesības uz sadarbību, kā arī aktīvi veicinājis noziedzīgā nodarījuma atklāšanu un izmeklēšanu.
[3.2] Neizvērtējot viņa viedokli par iesniegto apelācijas sūdzību, apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 15., 20. panta un 512. panta otrās daļas pārkāpumu.
[3.3] Nosakot galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta piekto daļu, nepamatoti piemērota sodu pilnīga saskaitīšana.
[3.4] Apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 20. panta pārkāpumu, atzīstot viņu par vainīgu nekonkrēta sitienu un spērienu skaita izdarīšanā cietušajam /pers. B/.
[3.5] Savlaicīgi nenodrošinot apelācijas instances tiesas nolēmuma mutvārdu tulkojumu viņam saprotamā krievu valodā, apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 11. panta pārkāpumu.

Motīvu daļa

[4] Senāts atzīst, ka kasācijas instances tiesas kompetencē ir sniegt atbildi – vai apelācijas instances tiesa, atstājot negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu daļā par apsūdzētajam /pers. A/ ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2021. gada 1. jūnija spriedumu noteikto sodu, ir ievērojusi Krimināllikuma 35. un 46. panta nosacījumus.

[5] Krimināllikuma 46. pantā paredzēti soda noteikšanas vispārīgie principi. Šā panta otrā daļa noteic, ka, nosakot soda veidu, ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību. Šā panta trešā daļa noteic, ka, nosakot soda mēru, ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus. Savukārt Krimināllikuma 35. pantā noteikts soda mērķis.
[5.1] Atbildību mīkstinošie apstākļi noteikti Krimināllikuma 47. panta pirmajā daļā. Šā panta 1. punkts noteic, ka par atbildību mīkstinošu atzīstams apstāklis, ka noziedzīgā nodarījuma izdarītājs pieteicies par vainīgu, vaļsirdīgi atzinies un nožēlojis izdarīto.
Senāts paudis atziņu, ka minētajā punktā paredzētais atbildību mīkstinošais apstāklis ir konstatējams pastāvot tikai visiem trim tajā ietvertajiem elementiem kopā (*Senāta 2008. gada 11. jūnija lēmums lietā Nr. SKK-313/2008, 11515001207, 2018. gada 4. septembra lēmuma lietā Nr. SKK-337/2018, ECLI:LV:AT:2018:0904.11210030713.3.L, 15. punkts*).
Senāts arī atzinis, ka Kriminālprocesa likuma 21. pantā paredzēto tiesību uz sadarbību izmantošana, izvēloties vienkāršāku procesa veidu, tikai pastiprina savas vainas atzīšanu un nožēlošanu, bet tā nav atzīstama par patstāvīgu atbildību mīkstinošu apstākli (*Senāta 2013. gada 11. oktobra lēmums lietā Nr. SKK-370/2013, 11310020511, 2018. gada 19. jūnija lēmuma lietā Nr. SKK-J-348/2018, ECLI:LV:AT:2018:0619.11519007816.2.L, 6.2. punkts*).
Krimināllikuma 47. panta pirmās daļas 2. punkts noteic, ka par atbildību mīkstinošu atzīstams apstāklis, ka vainīgais aktīvi veicinājis noziedzīgā nodarījuma atklāšanu un izmeklēšanu.
Skaidrojot Krimināllikuma 47. panta pirmās daļas 2. punktā minētā atbildību mīkstinošā apstākļa būtību, Senāts atzinis, ka aktīvā rīcība, veicinot noziedzīga nodarījuma atklāšanu un izmeklēšanu, var izpausties tādējādi, ka vainīgais sniedz pirmstiesas izmeklēšanas iestādēm patiesu informāciju, kura tām nebija zināma (*Senāta 2008. gada 18. augusta lēmums lietā Nr. SKK-461/2008, 11519000107*). Tāpat Senāts atzinis, ka tas vien apstāklis, ka

persona uzreiz nopratināšanas laikā atzinusies tai inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, nav atteikusies liecināt par noziedzīga nodarījuma izdarīšanas apstākļiem, nebija pretdarbojusies amatpersonām, kuras veic kriminālprocesu, vēl nenozīmē to, ka viņa pati aktīvi veicinājusi noziedzīgā nodarījuma atklāšanu un izmeklēšanu (*S e n ā t a 2020. gada 15. decembra lēmuma lietā Nr. SKK-532/2020, ECLI:LV:AT:2020:1215.11092097819.4L, 5.4. punkts*).

Šo apstākli nav pamata atzīt par atbildību mīkstinošu arī tajos gadījumos, kad persona piekritusi lietas izskatīšanai tiesā bez pierādījumu pārbaudes (*Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas tiesnešu 2008. gada 1. jūlija kopsapulces lēmuma 11. punkts*).

Turklāt Senāts konstatē, ka uz minētajiem apstākļiem – noziedzīgā nodarījuma atklāšanas un izmeklēšanas veicināšanu – apsūdzētais /pers. A/ nebija norādījis apelācijas sūdzībā. Savukārt atbilstoši Senāta izteiktajām atziņām kasācijas sūdzību nevar iesniegt par tādiem apstākļiem, par kuriem nebija iesniegta apelācijas sūdzība par pirmās instances tiesas spriedumu (*Senāta 2011. gada 29. novembra lēmums lietā Nr. SKK-604/2011, 11815003910, 2016. gada 31. marta lēmums lietā Nr. SKK-17/2016, 11089150112*).

[5.2] Nepamatots ir apsūdzētā kasācijas sūdzībā paustais apgalvojums par pieļautajiem Kriminālprocesa likuma pārkāpumiem [3.2].

No apelācijas instances tiesas sprieduma konstatējams, ka, izvērtējot apsūdzētā /pers. A/ viedoklī izteiktos argumentus par ieslodzījuma laikā iegūto profesiju un viņa veselības stāvokli, ar kuriem viņš pamatojis nepieciešamību mīkstināt noteikto sodu, apelācijas instances tiesa tos motivēti noraidījusi.

[5.3] Krimināllikuma 50. panta trešā daļa noteic – ja vismaz viens noziedzīgais nodarījums, kas veido noziedzīgu nodarījumu kopību, ir smags vai sevišķi smags noziegums, galīgais sods tiek noteikts, pilnīgi vai daļēji saskaitot piespriestos sodus.

Krimināllikuma 125. panta pirmajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums, par ko ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020. gada 21. janvāra spriedumu apsūdzētais /pers. A/ atzīts par vainīgu un sodīts, un Krimināllikuma 126. panta otrās daļas 3. punktā paredzētais noziedzīgais nodarījums, par kuru /pers. A/ atzīts par vainīgu un sodīts izskatāmajā lietā, saskaņā ar Krimināllikuma 7. panta ceturto daļu atzīstami par smagiem noziegumiem.

Atbilstoši Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas tiesnešu kopsapulces 2008. gada 1. jūlija lēmumā izteiktajām rekomendācijām, nosakot galīgo sodu par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem, vispārējos gadījumos vajadzētu piemērot piespriesto sodu daļēju saskaitīšanu. Savukārt, lemjot par soda noteikšanu pēc vairākiem spriedumiem, tiesām jāievēro krimināLsoda mērķi, proti, jāizvērtē, kā konkrētās krimināltiesiskās represijas piemērošana sekmēs taisnīguma atjaunošanu (1); noziedzīgu nodarījumu recidīvu novēršanu (2); aizsargās sabiedrisko drošību (3); atturēs citu personu no noziedzīgu nodarījuma izdarīšanas (4); sekmēs notiesāto personu resocializāciju (5) (*Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas tiesnešu 2008. gada 1. jūlija kopsapulces lēmuma 1. un 31. punkts*).

Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa, izvērtējot lietā iegūtos pierādījumus, atzinusi par pamatotu pirmās tiesas secināto, ka vienīgi piemērojot pilnīgu soda saskaitīšanas principu, nosakot apsūdzētajam galīgo sodu, tiks sasniegts Krimināllikuma 35. pantā noteiktais soda mērķis.

[5.4] Ievērojot izklāstītos apsvērumus, Senāts atzīst, ka apsūdzētā /pers. A/ kasācijas sūdzība daļā par viņam noteikto sodu ir noraidāma.

[6] Senāts atzīst par nepamatotiem apsūdzētā /pers. A/ sūdzībā paustos apgalvojumus par Kriminālprocesa likuma 20. panta pārkāpumu [3.4].

Pirmās instances tiesā lieta iztiesāta saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499. panta nosacījumiem, neveicot pierādījumu pārbaudi. Tiesa konstatējusi, ka apsūdzētais atzīst savu vainu visā viņam izvirzītajā apsūdzībā – par uzbrukumu cietušajam /pers. B/, kura laikā viņš vienu reizi tīši iesitis cietušajam pa krūšu kurvi un vairākas reizes iespēris pa ķermeni. Šāds sitienu skaits un lokalizācija inkriminēta apsūdzētajam /pers. A/ celtajā apsūdzībā. Pirmās instances tiesai un apelācijas instances tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes nav radušās šaubas par apsūdzētā /pers. A/ vainu. Turklāt arī apelācijas sūdzību apsūdzētais /pers. A/ iesniedza atbilstoši Kriminālprocesa likuma 499. panta ceturtajā daļā noteiktajām prasībām.

[7] Senāts atzīst par nepamatotu apsūdzētā /pers. A/ kasācijas sūdzībā ietverto norādi uz Kriminālprocesa likuma $321.^1$ panta trešās daļas 1. punkta pārkāpumu [3.5].

Minētā tiesību norma noteic, ka nolēmuma rakstveida tulkojums apsūdzētajam saprotamā valodā netiek nodrošināts, ja notiesājoš s spriedums taisīts lietā, kura pirmās instances tiesā izskatīta, neizdarot pierādījumu pārbaudi. Savukārt saskaņā ar šā panta ceturtajā daļā noteikto apsūdzētajam, kuram atbilstoši šā panta trešās daļas 1. punktā noteiktajam nenodrošina nolēmuma rakstveida tulkojumu viņam saprotamā valodā, tiesa nodrošina iespēju iepazīties ar nolēmumu, izmantojot tulka palīdzību. Personām, kurām piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis, iespēju iepazīties ar nolēmumu, izmantojot tulka palīdzību, nodrošina attiecīgā ieslodzījuma vieta.

Apsūdzētais /pers. A/ pamatoti norādījis, ka pieļauta vilcināšanās apelācijas instances tiesas nolēmuma tulkojuma nodrošināšanā. Vienlaikus no lietas materiāliem konstatējams, ka ieslodzījuma vietā 2022. gada 12. janvārī viņam nodrošināts apelācijas instances tiesas nolēmuma tulkojums viņam saprotamā valodā. Minēto apstākli apsūdzētais /pers. A/ apstiprinājis ar parakstu (*lietas 2. sējuma 103. lpp.*). Savukārt kasācijas sūdzībā un tās papildinājumos apsūdzētais nav norādījis, kā tieši nolēmuma mutvārdu tulkojuma savlaicīga nenodrošināšana ietekmējusi viņa tiesības uz aizstāvību.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. un 587. pantu, Senāts

nolēma

atstāt negrozītu Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 7. decembra lēmumu, bet apsūdzētā /pers. A/ kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

A.Branta I.Bičkovičs A.Poļakova